

Politik på tomatkolonin

Av

Seppo Myllylä

Trädgårdskolonin låg på en grönskande udde omgivet av sjöns vatten. Det var en solig och varm dag och de stackars tomatplantorna hängde med sina frukter och tittade suktande och längtande mot sina sköterskor, tre sköna damer, som stod i kö och pumpade vattenkranen så att det härliga kalla vattnet flödade ut ur sin gamla kran. De törstiga tomaterna blängde längtansfullt efter vattnet som rann ner från den stora pumpkranen ner till plastbehållaren som hade en pipa. En av de allra rödaste tomaterna sa trånande till de andra tomaterna att hon önskade att deras tomatköterskor snart skulle komma med vatten snart. Jag är så törstig sa hon för solen skiner ju så himla bra med värmen. De andra tomaterna höll med och de var så törstiga att de skakade på grenarna så häftigt av längtan efter vatten att buskarna vibrerade och ruskade.

Petra, som var brunhårig och som hade på sig en vit kortärmad tröja och shorts och sandaler i den stekheta värmen, slutade pumpa vattenkranen och tittade mot buskarna. Hon vände sig till Eva och Lovisa som var klädd i shorts och sandaler också, men Evas kortärmade tröja var rosa och Lovisas tröja ljusblå. Petra sa:

”Såg ni hur det blåste till hos buskarna? Det var riktigt spökligt!” Petra skrattade osäkert så att hennes vita tänder blänkte till och förhöjde därmed vackert hennes solbruna ansikte.

Lovisa nickade och svarade:

”Visst blåste det till, men inte fick vi känna på den vinden. Den fastnade liksom bara hos tomatbuskarna.”

Eva nickade och sa suktande:

”Ja, men det skulle vara skönt med lite blåst nu när det är så varmt. Hon tittade upp på flaggstången som var mitt i trädgårdskolonin och såg flaggan hänga uppgivet stilla slingrande runt stången. Hon fortsatte:

”Jag undrar varifrån den där vinden kom ifrån? Det var verkligen spökligt.”

Petra nickade och sa:

”Det kanske var våra tomater? Vi kanske har lagt vår själ på dem så att de har fått liv?”

Eva skrattade och sa:

”Nej, nu har du nog fått solsting lilla vännen.”

Sedan gick Eva bort från kranen med vattenbehållaren i handen och tätt efter kom Lovisa och Petra småfnitrade.

Lovisa sa:

”Du har alltid haft en makalös fantasi Petra. När ska du få din barnbok färdig?”

Petra skakade irriterat på huvudet och svarade medan hon gjorde som sina väninnor och vattnade sina tomatplantor:

”Sagan blev inte bra, men jag skriver på en ny, men fråga mig inte vad den handlar om. Efter att ha förra gången berättat om handlingen tappade jag intresset för sagan. Jag borde inte ha berättat om den.”

De tre kvinnorna hade känt varandra i snart fyrtio år för i den åldern var de alla tre. Första gången de träffades var på dagis och sedan har de följts åt i livet. Trädgårdskolonin arrenderade de sedan nio år bakåt i tiden. Det hade blivit ett gemensamt intresse som stärkte vänskapsbanden mellan dem.

Tomaterna lyssnade intresserat på kvinnorna medan de tog emot det svalkande vattnet som rann nerför buskarna till den svarta jorden. Hörde ni det kamrattomater, undrade en tomat. Petra har lagt ner sagan sa tomaten. Hon tänker inte skriva färdigt den. En av de rödaste solmognaste tomaterna ruskade irriterat på sin frukt och ställde frågan om det var den där sagan om tomaten som vägrade bli tomatpuré som Petra vägrade skriva klart. En omogen tomat svarade att det visst var den. De allra flesta tomater omogna som mogna skakade på sina frukthuvuden sorgligt. En tomat sa att han gärna skulle vilja bli tomatpuré. En annan tomat ville hellre bli ketchup. Nej svarade en av de solmognaste tomaterna och hon sa att hon ville bli äten som hon är. Hur då undrade en omogen tomat. Jo svarade den solmogna tomaten, jag hoppas att de skär mig i bitar och äter mig upp sådär. Tomatmums, sa tomaten och fortsatte, så gott det skulle bli att hamna på någons tunga och känna munnens enzymer som smeker mig innan jag hamnar i magen på en människa.

Alla tre kvinnorna hade ett varsitt skjul där dörrarna var öppna. Inne i skjulen fanns redskap som var användbara för att sköta tomatplantorna. Nu hade ägarna tagit fram stolar ur skjulen och ställt dem vid ett bord som de delade med varandra. På bordet fanns det en termos, några vattenflaskor och muggar och en röd plåtburk med kakor. Kvinnorna satte sig ner och tittade på sina jordlotter där de våta tomatplantorna blänkte i solskenet. De var nöjda och belåtna och Eva hällde kaffe i muggarna och Lovisa öppnade kakburken.

Eva tog en bit av kakan och tittade fundersamt på Petra på andra sidan bordet som smuttade på kaffet. Petra gjorde en grimas och sa:

”Egentligen är det för varmt för att dricka kaffe.”

Lovisa nickade och tog vattenflaskan för att skölja ner smaken av kaffet. Eva lade sig ifrån kaffemuggen och frågade Petra:

”Hur går det med din nya kille Harri?”

Petra grimaserade och svarade:

”Han ringer inte. Det är bara jag som ringer.”

Både Eva och Lovisa skakade på huvudet. Lovisa frågade:

”Är det verkligen bra att Harri inte ringer.”

Petra svarade:

”Jag vet, det är inte bra, men han är så stilig och trevlig.”

Väninnorna till Petra sa inget, men tomaterna som tjuvlyssnade hade blivit upprörda. Hörde ni sa en tomatflicka, Petras kille ringer inte. Ja, vi hörde det svarade en tomatkille. Tomatflickan som var en omogen grön tomat frågade en röd tomatkille ovanför henne om han skulle ringa henne om de skulle bli ihop. Aldrig i livet svarade tomatkillen. Tjejtomaten blev besviken och undrade varför. Tomatkillen svarade att det berodde på att hon var helt grön i ansiktet. Han menade att han inte kunde bli ihop med en så omogen tomat som hon. Tjejtomaten svarade att det inte var hennes fel att hon var omogen. Solen steker ju på dig som är ovanför mig sa hon åt tomatkillen. Och hon fortsatte och sa att egentligen borde de äta upp dig som är så röd. Då skulle jag bli mogen snabbt och hon undrade om han skulle ringa till henne när hon blir solmogen röd. En solmogen tjej ruskade på huvudet och skrattade till. Hon frågade den omogna tomattjejen hur det skulle vara möjligt för tomatkillen att ringa upp när han var uppäten och i magen hos en människa. Den mogna tomattjejen väntade sig inte svar och

svarade själv snabbt att den omogna tjejtomaten avslöjar bara på hur en omogen tomat huvudlöst resonerar. Fast då svarade tomatkillen att han visst skulle ringa upp den omogna tomattjejen i magen på en människa om han bara kunde hitta en telefon. Det gjorde den omogna tomattjejen glad. Och hon blev ännu gladare när hon fick rådet av en äldre lite rödare tomattjej att sminka sitt gröna ansikte röd. Då kanske hon kunde få en dejt snabbare trodde den rådgivande tjejtomaten.

Lovisa frågade Eva hur det är med Evas man och Eva svarade att han var på tjänsteresa i Australien. Evas man Pelle var chef för en livsmedelkedja och var i Australien för att förhandla fram ett stort kontrakt fryst lammkött. Eva funderade ett tag och sa:

”Han får jobba hårt för sin lön!”

Lovisa som jobbar som telefonist och allt i allo på ett kommunalt bostadsföretag som hyr ut lägenheter till studenter svarade:

”Det kan man inte säga om min chef. Det enda gången hon verkligen jobbar hårt är efter sommaruppehållen då allt ska startas om efter sommaruppehållet. Sedan ser man inte henne mer för resten av året. Hon skyller på sina styrelseuppdrag, men hon får ju en fet lön för att ägna sin tid åt fastighetsbolaget. Hennes lön är ju beräknad efter det ansvar och arbete hon lägger på fastighetsbolaget. Ändå har hon tid med styrelseuppdrag. Det går inte ihop. Vi skulle helt klart kunna göra hennes arbete själva på jobbet.”

Eva frågade:

”Menar du verkligen det? Att ni skulle klara er utan er chefs insats?”

Lovisa nickade sammanbitet och svarade:

”Absolut! Och politikerna fattar ingenting. De skär ner på vården och skolan medan chefer som inte behövs får en lönelöft.”

Petra åt det sista av kakan och frågade nyfiket:

”Är det den där chefen som du sa en gång ägnade sin arbetstid på gymmet och korkade möten på restauranger och i hemmet.”

Lovisa nickade:

”En gång kritiserade jag henne för det och då beställde hon en föreläsning till oss hur vi skulle använda våra fysiska tillgångar. Mina arbetskamrater blev ju glada över den föreläsningen. De fick veta hur man förhöjer rumpan med klackskor och bullar upp bröstet med tajta tröjor utan att verka vara oanständiga och tjejerna var strålande lyckliga. Men hallå! Sånt där vet ju varje kvinna. Helt bortkastade pengar för skattebetalarna och visst var det en muta så att vi skulle hålla munnen stängd med kritik mot hennes frånvaro på jobbet. Sedan fick vi en resa till Danmark på representationskonto. Snacka om festresa; trots att vi skulle på en studieresa och se hur danskarna klarade av bostäderna åt studenterna blev det mer en semesterresa av det hela. Danskarna kom inte med något nytt så det var avklarat på några timmar.”

Eva nickade och sa:

”Ja, det finns nog många bortkastade skattepengar med meningslösa resor, möten och föreläsningar.”

Petra sa:

”Visst, och jag får slita hårt som timvikarie i skolan för en usel lön.”

Eva som jobbade som sjuksköterska sa:

”Det får även timvikarierna på sjukhuset göra. Ibland undrar jag hur du orkar jobba som timvikarie.”

Petra skakade på huvudet sammanbitet:

”Jag skulle inte jobba som timvikarie om jag fick ett erbjudande om ett fast jobb någon annanstans.”

Lovisa sa:

”Det kan jag förstå lilla vännen. Men om inte samhället hade timvikarier, så skulle allt stanna upp. Men oroa dig inte, du kommer nog att få ett fast jobb snart ska du se.”

Tomaterna ruskade på huvudena argt så hårt att buskarna rörde sig. Hörde ni vad Petra sa, sa en omogen tomatkille. Hon får jobba jättehårt som timvikarie. Nog tycker jag att hon är värt den mognaste och godaste tomat som man kan få. En mogen tomatkille svarade åt den omogna tomaten att det inte skulle bli han som är en gröngöling som skulle få äran att slinka in i Petras mun. Det vet jag väl svarade den omogna tomatkillen. En mycket mogen tomatgubbe dinglade oroväckande med sitt tomathuvud och han sa att det inte var synd om Petra för hon hade i alla fall jobb. Men jag skulle verkligen inte vilja hamna i munnen hos den där chefsglidaren på fastighetsbolaget sa han. En mycket mogen tomatgumma svarade bestämt att vad hade det för betydelse i vilken mun han hamnade i för det var ju hans roll som tomat att bli uppäten. Tomatgubben såg bekymrad ut och svarade att han nog visste sin roll som tomat. Men att han var rädd att den där chefen som hade bra lön åt för mycket tomater och kanske därför skulle chefen inte uppskatta den goda solmogna smaken som han var bärare av. Ja, sa den mogna tomatgumman, en del får mycket, andra får lite och så finns det de olyckliga som inte får alls, men det är inte vi tomater som ska ändra på världen. Alla tomater nickade på huvudena gillande så att buskarna rörde sig åt de kloka orden som den mycket mogna tomatgumman hade levererat.

De tre kvinnorna vid bordet stirrade förvånat på buskarna som tycktes ruskas om av vinden igen, men någon blåst hade de ännu en gång inte känt. Eva tittade på flaggstängen och såg att flaggan hängde stilla ner. Hon sa:

”Varifrån kom den vinden ifrån?”

Petra log och sa:

”Ja jösses, snart får vi väl se tomatbuskarna gå sin väg.”

Lovisa svarade:

”Det är det här varma vädret. Det händer mycket konstiga ting då. Egentligen borde vi ha en parasoll över bordet. Vi kan få solsting om vi sitter för länge utan skydd.

Petra sa:

”Ja, men vi kan ju alltid ta en svalkande dopp snart.”

Eva och Lovisa nickade. Eva sa:

”Ja men inte just nu. Hur är det med din man? Är han klar med sin examen?”

Lovisa skakade på huvudet:

”Nej, han har den kvar innan han är färdig psykolog.”

Petra frågade nyfiket:

”Vad ska han examinera sig med?”

Lovisa svarade:

”Det är något med barn som gör sig illa med flit. De skär sig.”

Eva sa bistert:

”Ja, det är många som mår dåligt i dag. Allt fler hamnar i utanförskap från arbetsmarknaden och de har mist sina a-kassedagar och hamnat hos socialen. Den här alliansregeringen har misslyckats med allt utom att göra det trevligare för förmögna och privilegierade som har välbetalda jobb och som fått löneförhöjning med skattelättnader. Snacka om populistpolitik! Och nu finns det ännu fler som sitter fast i utanförskap i samhället och det lär bli fler.”

Lovisa nickade och sa:

”Ja, jag ser dom varje dag på gatorna. Besvikna och ledsna människor. Men vad kan vi göra?”

Eva svarade:

”Man skulle anställa skådespelare som visslade glada melodier på gatorna och bussarna. De skulle gå omkring och vara så trevliga och le som de bara kan och sjunga lite också. Tänk så

mycket nytta de kunde göra för folk som inte mår bra. Jag menar en trevlig människa kan ändra en grupps dystra sinnestämning till glädjefullt.”

Petra nickade lite svagt, men var tveksam och sa:

”Det kanske kan hjälpa lite, men inte tar man bort verkligheten med arbetslöshetsproblemen med det. Det måste bli en tredje väg som står utanför alliansens och oppositionens ideologiska politik.”

Eva nickade och sa:

”Det tycker min man också. Han tycker att både högerens och vänsterens politik är ett hinder för näringslivet att anpassa sig till det rådande förhållandet i finanstider.”

Lovisa frågade:

”Varför tycker han det?”

Eva svarade:

”Jo för finanstider är relativa i tid och rum för företag. Det finns goda år och dåliga år hos alla företag, men sällan samtidigt hos alla företag. Och han menar att man därför inte kan föra en ideologisk höger eller vänsterpolitik eftersom en sådan politik inte är relativ och anpassningsbar till de faktiska finansförhållanden som råder i samhället.”

Petra nickade och sa:

”Ja det kan man se nu i finanskrisen. Alliansen har sålt ut statens tillgångar för att få råd med sänkta skatter och slopad förmögenhetsskatt. Dessa pengar skulle ha varit viktiga att ha nu för att bemöta kraftfullt finanskrisen och konkurrensen från utländska företag. Egentligen borde det finnas statligt stöd till små företag som vill expandera utomlands i form av reklampengar. Sånt är dyrt, men det är viktigt att synas om man vill bli stor i världen.”

Eva nickade och sa:

”Tänk om min man Pelle skulle göra så som alliansregeringen gjort med att sälja ut statens tillgångar chef för livsmedelkedjan. Tänk om han skulle sälja ut företagets mark och andra tillgångar som skulle vara säkerhet för företagets dåliga tider. Tänk om han skulle göra det för att ge de andra cheferna löneförhöjning med en kraftig bonus med de pengar som han hade fått från de sålda tillgångarna. Helt vansinnig politik! Och det tycker min man också. Det måste alltid finnas reservkapital! Eftersom industrin är relativ och går fram och tillbaks mellan bra och dåliga tider så måste staten ha en säkerhet i statskassan som kommit från just skatter. På samma sätt måste företag och hushåll spara på sina tillgångar. Det måste finnas reservkapital för att bemöta svåra tider så att man kan finansiera sig ut från svåra tider.”

Lovisa nickade och svarade:

”Ja det kan vem som helst begripa. Det är något fel med systemet att industrin, arbetet och näringslivet som helhet inte kan anpassa sig till det rådande finansiella förhållandet som är. Folk borde slippa att vara arbetslösa även om det är dåliga tider. Det borde finnas ett annat system, en tredje väg.”

Eva sa:

”Det kanske det finns. Ni vet ju att jag arbetar som sjuksköterska och jag följer med vad som händer i andra länder. En dag när jag läste om sjuksköterskestrejken i Finland, tänkte jag att de skulle ha haft det bättre om sjuksköterskorna organiserade sig fackligt i eget bemanningsföretag.”

Petra sa snabbt:

”Ja facket måste ta över bemanningsföretagen som finns idag för dagens bemanningsföretag behandlar de inskrivna i bemanningsföretagen dåligt. De som är inskrivna i bemanningsföretag får ju ingen semester och de behandlas som slavar som ständigt ska vara beredda. Så kan man ju inte leva! Facket får ta över bemanningsföretagen och den tjänsten får företag hyra!”

Lovisa nickade och sa:

”Och när det blir dåliga tider betalar industrin och företagen en obligatorisk avgift till fackföreningarna för att kunna få del av tjänsten av att få hyra in arbetskraften i framtiden när det bra tider.”

Eva nickade och sa:

”Ja och i och med att företag går olika bra i olika finanstider finns det alltid företag som behöver hyra in folk och kan betala arbetsgivaravgifter för den inhyrda personalen och även den obligatoriska avgiften för att få vara med i bemanningsföretaget till fackförbundet som äger bemanningsföretaget. Jag menar att det bara ska vara fackförbunden som ska ha tillstånd att ha bemanningsföretag i sitt yrkesskrå. På så vis får fackförbunden en ny viktig roll att ta tillvara sina medlemmars intressen.”

Petra nickade:

”Ja och alla företag i landet måste även vid dåliga tider betala en viss del i avgift till fackförbunden för att i framtiden få del av den tjänsten. Det ska inte vara gratis att man säger upp personal som får id uppsägning återvända till det fackliga bemanningsföretaget.”

Eva sa:

”Och i och med det kommer det in pengar från företag hela tiden till fackförbunden från både företagare, som har sämre orderingång och företag som har bra orderingång. Det gör att arbetarna kan få ut sin lön även när de inte har arbete och konsumentindexet är stabilt eftersom de kan betala sina räkningar och konsumera som förr då de hade arbete. Hela arbetsgivaravgiften kan gå till det fackförbund vars medlemmar jobbar på bemanningsföretaget.”

Lovisa sa upphetsat:

”Men vänta tjejer! Innebär inte det här att man avskaffar arbetslösheten! Det kommer inte att finnas någon arbetslöshetskassa och ingen arbetslöshet heller och kanske inget socialbidrag vilket gör att staten sparar mycket pengar. Alla i fackförbundets bemanningsföretag får sin lön vare sig de arbetar eller inte. Och det innebär att arbete och företagandet och industri är anpassad till tid och rum.”

Eva svarade:

”Just det. Näringslivet som helhet har fått ett system som gör det möjligt att anpassa sig till bra och dåliga tider och arbetarna behöver inte vara oroliga för att betala sina räkningar när de inte jobbar i företag och arbetarna har pengar att konsumera med så företagen gynnas på det sättet också. Dessutom kan facket behandla arbetarna humant och ge dem lagstadgad semester och ledigt på helgerna.”

Petra nickade och log:

”Ja, och eftersom pengarna rullar in till företagen som klarar konkurrensen vid dåliga tider så kommer det inte att finnas i allmänhet några dåliga ekonomiska tider i samhället utan det sker bara individuellt för vissa företag som inte kan klara konkurrensen från andra företag. Och dessa får ju hjälp att avlasta personalkostnaderna. Det nya systemet är då självreglerande och anpassningsbar till den rådande verkligheten. Den är relativ i tid och rum och därför anpassningsbar till finanstiders förhållande till verkligheten.”

Lovisa fick något fundersamt och försiktigt över sig:

”Men kan det verkligen gå att reformera om hela näringslivet så här?”

Eva nickade:

”Jo det kan gå. Det behövs bara att människorna samlas kring ett parti som är beredd att anpassa näringslivet, industrin och arbetet till moderna tider. Och arbetslagar kan man göra om för att anpassa till ett nytt system. Det går att reformera arbetslivet och företagandet i samhället och den politiska ideologin hos högern och vänstern är för mig död för den är absolut och inte relativ och kan därför inte anpassa sig till samhällets tillstånd i tid och rum. En konsekvent skattepolitik är farlig för staten eftersom den inte tar hänsyn till den rådande

finansiella tiden som råder i samhälle. Politik måste vara flexibel och anpassningsbar till finanskriser och bra tider.”

Lovisa nickade och sa medan hon tittade runt i trädgårdskolonin och tomatbuskarna:

”Ja och skola och vård kommer att få med det nya självreglerande systemet mer pengar eftersom det betalas skatt även när det är lite sämre tider för det finns ju alltid folk som får lön oavsett de har arbete eller inte. Nej, nu är det för varmt. Vi går och tar en svalkande bad va!”

Alla höll med och de gick glada ner till sjön nära kolonin.

Tomaterna hade tjuvlyssnat. Hörde ni sa den lilla omogna gröna tomaten till de andra tomaterna. Våra vattensköterskor har kommit på hur man avskaffar arbetslösheten. Det är ju kanonbra, fortsatte den lilla omogna tomaten, för då blir det fler som har pengar och har råd att köpa oss tomater. Då tar vi tomater över världen och det kommer att finnas ketchup överallt. Den mogna tomatgubben fick något fundersamt över sig och han frågade den lilla omogna gröna tomaten om det inte fanns redan ketchup överallt? Har vi tomater inte redan tagit över jorden och finns det inte tomatpuré och ketchup över hela världen? Den lilla omogna tomaten stirrade irriterad på tomatgubben. Hur ska jag kunna veta det, sa han, jag är ju bara en liten omogen grön tomat uppvuxen och uppfostrad i min tomatideologi. Jaja, sa tomatgumman, de unga får ändra på världen till de bästa som de gamla inte förmått. Jag hoppas bara att våra tomatköterskor kommer ihåg att vattna oss innan de går hem. Det är hett där man försöker växa och bli stor.

